

Lovforslag nr. L 12. Fremsat den 8. oktober 1998 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag

til

Lov om afgrænsning af søterritoriet

§ 1. Danmarks søterritorium udgøres af ydre og indre territorielt farvand.

§ 2. Det ydre territoriale farvand omfatter de områder af havet, som indadtil er begrænset af de i stk. 3 nævnte til enhver tid gældende basislinjer og udadtil er begrænset af linjer trukket således, at afstanden fra ethvert punkt på disse linjer til det nærmeste punkt på basislinjen er 12 sømil (22.224 m).

Stk. 2. Ydergrænsen for det ydre territoriale farvand kan i mangel af anden aftale i forhold til fremmede stater, hvis kyster ligger over for det danske riges kyster i en afstand, der er mindre end 24 sømil, eller som grænser op til Danmark, ikke overskride den midtlinje, som i ethvert punkt ligger lige langt fra de nærmeste punkter på de basislinjer, hvorfra bredden af de to landes søterritorier måles, medmindre særlige omstændigheder nødvendiggør en anden linjeføring.

Stk. 3. Udenrigsministeren fastlægger og bekendtgør det ydre territorialfarvands ydergrænser samt de basislinjer, som i henhold til stk. 1 lægges til grund ved beregningen heraf.

Stk. 4. I farvande, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan udenrigsministeren bestemme, at ydergrænsen for det ydre territoriale farvand fastlægges i en kortere afstand fra basislinjerne end 12 sømil.

§ 3. Det indre territoriale farvand omfatter de vandområder såsom havne, havneindløb, rede, bugter, fjorde, sund og bælder, som er beliggende inden for de i § 2, stk. 3, nævnte basislinjer.

§ 4. Den bestående ret for fremmede skibe til passage gennem de dele af det indre territoriale farvand i Lillebælt, Storebælt og Øresund, der normalt anvendes til sådan passage, opretholdes uændret.

§ 5. Loven træder i kraft den 1. januar 1999, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Pligten til at anvende lods i medfør af lodslovens § 8, jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 4. august 1989, i den del af det ydre territoriale farvand, som før den 1. januar 1999 ikke var territorielt farvand, indtræder først den 1. januar 2001.

Stk. 3. Den 1. januar 1999 ophæves anordning nr. 437 af 21. december 1966 om afgrænsningen af søterritoriet.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse rigsdeler med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 2. For Grønlands vedkommende kan ydergrænsen for det ydre territoriale farvand fastlægges i en kortere afstand fra basislinjerne end 12 sømil.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Under de langstrakte forhandlinger i 1970'erne og 1980'erne om FN's nye Havretskonvention var der bred tilslutning til anerkendelse af et søterritorium på 12 sømil. Dette synspunkt fandt da også udtryk i den endelige Havretskonvention, der blev vedtaget i 1982, og som trådte i kraft den 16. november 1994. I konventionens art. 3 hedder det således: »Enhver stat har ret til at fastsætte bredden af sit søterritorium op til en grænse på højst 12 sømil målt fra de i overensstemmelse med denne konvention fastsatte basislinier. «

Allerede ved konventionens vedtagelse havde over 100 lande udvidet deres søterritorium til 12 sømil. Af Danmarks nabolande udvidede Polen i 1978, Sverige i 1979, det tidligere DDR i 1985 og UK i 1987. Senest har Tyskland udvidet søterritoriet med virkning fra 1. januar 1995. Norge overvejer at udvide.

Retten til at udvide søterritoriet til 12 sømil har således længe været almindeligt anerkendt i folkeretten.

En udvidelse af Danmarks søterritorium fra de nuværende 3 til 12 sømil, der således kan ske, uanset Danmark endnu ikke har ratificeret Havretskonventionen, indebærer en geografisk udstrækning af Danmarks højhedsret (suverænitet). Dette åbner mulighed for at fastsætte og håndhæve danske regler - både offentligtretlige regelsæt, herunder straffeloven, og privatretlige regelsæt - i et bredere bælte af farvandene omkring Danmark.

En sådan udvidelse af Danmarks søterritorium er navnlig forbundet med fordele i henseende til bekæmpelse af overtrædelser af bl.a. straffeloven, lov om euforiserende stoffer, udlændingelovgivningen og natur- og miljøbeskyttelseslovgivningen. Hertil kommer forsvarsmæssige fordele.

Hvad angår bekæmpelsen af overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer og udlændingelovgivningen, vil udvidelse af søterritoriet bl.a. betyde øgede muligheder for at gribe ind over for narkotikasmugling og organiseret menneskesmugling ad søvejen.

En stat har en noget videre adgang til ensidigt at fastsætte og håndhæve miljøregler inden for søterrito-

riet end inden for en eksklusiv økonomisk zone, som Danmark oprettede den 1. juli 1996, jf. lov nr. 411 af 22. maj 1996 om eksklusive økonomiske zoner. En udvidelse af søterritoriet vil derfor principielt give Danmark mulighed for yderligere at styrke såvel den forebyggende som den genoprettende indsats over for miljøfarer og forurening.

Som en langsigtet sikkerheds- og forsvarsmæssig foranstaltning må det anses for naturligt for Danmark at foretage en udvidelse af søterritoriet i overensstemmelse med folkeretten. Udvidelsen vil således indebære en geografisk indskrænkning af fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers bevægelsesfrihed i og over farvandene omkring Danmark.

En udvidelse af søterritoriet vil som udgangspunkt kunne forbedre sejladsikkerheden med hensyn til transport af særligt farlige laster, eftersom skibe, der er omfattet af lodspligt ved besejling af danske havne, vil være forpligtet til at have dansk lods ombord under en større del af sejladsen end tilfældet er i dag. I visse farvandsområder vil en udvidelse af området for lodspligt i realiteten ikke medføre forbedring af sejladsikkerheden, ligesom en flytning af de eksisterende på- og afsætningssteder for lods ud til 12 sømil fra kysten ud fra sejladsikkerhedsmæssige hensyn i visse tilfælde vil være uforvarselig. Forsvarsministeren har derfor til hensigt at fritage disse farvande for lodspligt, jf. lodslovens § 8, stk. 4, hvorefter forsvarsministeren under særlige omstændigheder kan fritage for lodspligt i visse farvande.

2. I visse tilfælde vil det ikke være hensigtsmæssigt at udvide til de fulde 12 sømil eller, hvor der ikke er 2 x 12 sømil mellem Danmark og nabostaterne, helt ud til midtlinjen.

En fuld udvidelse ville i visse områder i Kattegat og Østersøen indebære, at farvande, der hidtil har været åbent hav, ville blive helt dækket af dansk, respektive svensk eller tysk territorialfarvand. Der ville herved opstå nye internationale stræder i Havretskonventionens forstand. Ved et internationalt stræde forstås et stræde, som benyttes i international sejlads fra en del af det åbne hav eller en eksklusiv økonomisk zone til

en anden del af det åbne hav eller en eksklusiv økonomisk zone. Sådanne nye stræder vil blive underlagt Havretskonventionens regler om transitpassage, der er mere liberale for skibsfarten end reglerne om uskadelig passage i territorialfarvandet, bl.a. derigennem at alle skibe, incl. neddykkede ubåde, har ret til uhindret passage i hele det internationale strædes bredde helt ind til kysten under forudsætning af hurtig og uafbrudt transit. Endvidere har luftfartøjer ret til overflyvning uden tilladelse. En sådan transitpassage i et internationalt stræde kan i modsætning til den såkaldt uskadelige passage gennem territorialfarvandet ikke midlertidigt suspenderes.

Disse situationer vil imidlertid kunne undgås, hvis udvidelsen af søterritoriet i havområder af den ovennævnte art begrænses, således at der bevares en korridor af åbent hav, der er tilstrækkelig bred til at tilgodese skibsfartens behov. En løsning af denne art er allerede forudset i forbindelse med den svenske udvidelse af søterritoriet i 1979 ved aftale af 25. juni 1979 med Sverige om begrænsning af territorialfarvandet mellem Danmark og Sverige. En lignende korridorløsning er forudset i Østersøen som resultat af en dansk-tysk forståelse fra 1994 om at opretholde en korridor af åbent hav omkring sejlruterne i Østersøen, særlig den af Den Internationale Maritime Organisation (IMO) godkendte storskibsroute (rute T). Såvel Sverige som Tyskland har i overensstemmelse hermed begrænset udvidelsen af deres søterritorium i de berørte områder.

De danske stræder - Lillebælt, Storebælt og den danske del af Øresund - er i dag dansk territorialfarvand bortset fra en snæver trangt i den nordlige del af Storebælt og enkelte mindre områder i Øresund. Stræderne er omfattet af et særligt stræderegime, der er baseret på København-traktaten fra 1857 om Sund- og Bælttoldens afløsning og nærmere fastlagt i Anordning nr. 73 af 27. februar 1976 om fremmede orlogsfartøjer og militære luftfartøjers adgang til dansk område under fredsforhold. Forsvarsministeren vil i tilknytning til udvidelsen af søterritoriet tilpasse anordningen i det omfang, folkeretten tilsiger, uden at stræderegimet berøres heraf. Dette historiske stræderegime giver Danmark særlige muligheder for at kontrollere de gennemsejlede orlogsfartøjer, byggende på de folkeretlige regler om uskadelig passage.

Havretskonventionens strædebestemmelser, herunder transitpassageregimet, finder ifølge Konventionens art. 35 c ikke anvendelse på "stræder", i hvilke passage er reguleret helt eller delvis af mangeårige internationale konventioner, som stadig er i kraft. Danmark har under FN's havretskonference uimodsagt gi-

vet udtryk for, at de danske bæltter og Sundet er omfattet af denne undtagelsesbestemmelse på grundlag af København-traktaten fra 1857, der stadig er i kraft. Sverige har for så vidt angår Øresunds svenske del ved sin undertegnelse/ratifikation af FN's Havretskonvention afgivet erklæring af tilsvarende indhold.

Ved at begrænse udvidelsen af søterritoriet noget nord og syd for Storebælt, således at der opretholdes en korridor af åbent hav ind til det farvand, hvor det historiske stræderegime begynder og tilsvarende syd for Lillebælt og nord og syd for Øresund understreges det yderligere, at der ikke er tale om dannelse af nye stræder, men om opretholdelse af de eksisterende.

3. I forbindelse med en udvidelse af søterritoriet er det hensigten at gennemføre en moderat revision af de eksisterende basislinjer. Det drejer sig om at etablere en kontinuerlig basislinje langs Jyllands vestkyst ved Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord og eventuelt en ny basislinje mellem Als og Ærø. Samtidig tilstræbes at gennemføre en generel teknisk ajourføring af basislinjesystemet. Man vil i videst mulig udstrækning gå over til koordinatsætning ved hjælp af satellitpositioneringsmetoder og digital kortlægning.

4. Lovforslagets gennemførelse medfører ingen direkte statsfinansielle eller administrative konsekvenser.

Lovforslaget indebærer, at overvågning og suverænitetshævdelse må varetages for et større område. Langs Jyllands vestkyst er overvågningen i dag primært baseret på visuel overvågning fra kysten. Hvis territoriet ud til 12 sømil her skal kunne dækkes som i øvrige danske farvandsområder, må den visuelle overvågning suppleres med radarovervågning og en vis udvidet sø- og luftbåren tilstedeværelse. Regeringen vil nærmere vurdere nødvendigheden heraf.

Lovforslaget har ikke direkte miljømæssige konsekvenser, men, som anført i bemærkningerne ovenfor, skaber det mulighed for i overensstemmelse med folkeretten på et større geografisk område at fastsætte og håndhæve miljøbeskyttelsesregler i videre omfang, end det er muligt i den eksklusive økonomiske zone.

Under forudsætning af, at udvidelsen af lodspligten begrænses, jf. ovenfor under pkt. 1, sidste afsnit, vurderes de yderligere driftsudgifter til Lodsvesenet at andrage godt 4 mio. kr. årligt, og hertil må forudses investeringer over forventelig 2-3 år, som vurderes til ca. 20 mio.kr. Såfremt der ikke fritages for lodspligt i de farvande, hvor det er uden betydning for sejladssikkerheden, vil driftsudgifterne blive ca. 1 mio. kr. højere og investeringerne ca. 25 mio.kr. højere. De anførte skøn over udgifterne er behæftet med nogen usikkerhed.

Da Lods væsenet er selv bærende og selvfinansierende, vil udgifterne i forbindelse med en udvidelse af søterritoriet blive pålagt skibsfartserhvervet. For Lods væsenets vedkommende svarer dette under de angivne forudsætninger om lempelse af lodspilgten således til en stigning i lodstaksterne på ca. 3%.

For så vidt angår Lods væsenet må investeringsomkostningerne finansieres ved en midlertidig forøgelse af Lodsreguleringsfondens mellemregningsgæld til staten, (kontonr. 12.31.12. Lodsreguleringsfondens mellemregningsgæld).

Såfremt der sker havarier eller hændelser med udenlandsk registreret fly i det udvidede søterritorium, vil forslaget indebære udgifter for Havarikommissionen for Civil Luftfart til undersøgelsen af havariet eller hændelsen.

5. Rådets forordning 2913/92/EØF om indførelse af en EF-toldkodeks fastlægger, at Fællesskabets toldområde omfatter (bl.a.) Danmarks område, med undtagelse af Færøerne og Grønland. Forordningen fastlægger endvidere, at Fællesskabets toldområde ligeledes omfatter (bl.a.) Danmarks søterritorium, indre farvande og lufrum, med undtagelse af Færøerne og Grønland. I henhold til toldloven omfatter det danske toldområde de danske landområder, de indre territoriale farvande, de ydre territoriale farvande i en afstand af 4 sømil (7.408 m) fra kystlinjen eller sådanne rette basislinjer, som er eller bliver fastsat, og lufrummet over de nævnte områder.

Udvidelsen af søterritoriet fra 3 til 12 sømil indebærer, at det danske toldområde samtidig skal udvides fra 4 til 12 sømil. Dette vil ske ved en ændring af toldloven. Tilsvarende skal der ske en ændring af merværdiafgiftsloven (momsloven), idet det danske afgiftsområde skal udvides svarende til toldområdet. Bestemmelsen om det danske afgiftsområde svarer til bestemmelsen om det danske toldområde. Skatteministeren vil fremsætte forslag om ændring af toldloven og merværdiafgiftsloven med henblik på at udvide toldområdet og afgiftsområdet. Udvidelsen af toldområdet og afgiftsområdet vil ske samtidig med udvidelsen af søterritoriet.

Høring

Forslaget har været sendt i høring hos:

Danmarks Rederiforening, Rederiforeningen for Mindre Skibe, Rederiforeningen af 1895, Bilfærgernes Rederiforening, Danmarks Fiskeriforening, Fiskernes Forbund, Hotel-, Restaurant- og Turisterhvervets Arbejdsgiverforening, Scandlines, Dansk Navigatorforening, Metal Søfart, Radiotelegrafistforeningen af 1917, Specialarbejderforbundet i Danmark,

Specialarbejderforbundet i Danmark- Hanstholm afdeling, Sømandenes Forbund i Danmark, Maskinmestrenes Forening, Dansk Sørestaurationsforening, Restaurations- og Bryggerforbundet i Danmark, Danmarks Skibsmæglerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Amtrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Erhvervenes Transportudvalg, Foreningen af Danske Privathavne, Sammenslutningen af Danske Havne, Københavns Havnevæsen, Københavns Kommune, Århus Havn, Aalborg Havn, Statshavneadministrationen i Esbjerg, Statshavneadministrationen i Frederikshavn, Kystinspektoratet, Arbejdsministeriet, Boligministeriet, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forskningsministeriet, Forsvarsministeriet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Kulturministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Trafikministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomiministeriet, Skibs- og Bådebyggeriernes Arbejdsgiverforening, Foreningen af Skibs- og Bådebyggere i Danmark, Søtransportens Brancheforening, Det Norske Veritas, Lloyd's Register of Shipping, ABS Europe Ltd, Bureau Veritas, Germanischer Lloyd, Nippon Kaiji Kyokai, Assurandør-Societetet, Assurandørernes Hus, Assuranceforeningen SKULD, Foreningen af Danske Søsassurandører, Skibsbevaringsfonden, Sø- og Handelsretten, Advokatrådet, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Dansk Ornitologisk Forening, Danske Vognmænd, Forbrugerrådet, Friluftsrådet, Kort- og Matrikelstyrelsen, Mærsk Olie & Gas A/S, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Sejlunion, Farvandsvæsenet, Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Greenpeace Danmark, Miljøklagenævnet, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Rigsombudsmanden i Grønland, Danmarks Sportsfiskerforbund, Færøernes Landsstyre, Miljøstyrelsen, Energistyrelsen, Rigsombudsmanden på Færøerne, Grønlands Hjemmestyre, Verdensnaturfonden, Dansk Industri, Entreprenørforeningen, Ingeniørsammenslutningen, Sundhedsstyrelsen, Told- og Skattestyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Foreningen af danske Eksportvognmænd, Dansk Speditørforening, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Erhvervenes Transportudvalg, Det Danske Handelskammer, Told- og Skattestyrelsen, Landbrugsrådet, Foreningen af Registrerede Revisorer, Politidirektøren, Rigspolitichefen, Politimesterforeningen, Rigsadvokaten, Danske Løder, Sammenslutningen af mindre Erhvervsfartøjer,

Dansk Vandski Forbund, Dansk Kano og Kajak Forbund, Danske Fritidssejlere, DMU, Dansk Forening for Rosport, Danmarks Jægerforbund, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Sportsdykker Forbund, Danmarks Tursejlerforening, Foreningen til Langtursejladens Fremme og Falcks Redningskorps A/S.

Skibsfartens erhvervsorganisationer har i deres høringsvar tilkendegivet ønske om, at udvidelsen af lodspligten til sin tid begrænses til de tilfælde, hvor det er rimeligt begrundet, og gerne mest muligt under hensyn til de betydelige merudgifter, der vil blive tale om for erhvervet. Bl.a. har Danmarks Rederiforening således foreslået, at lodslovens § 8 ændres, så den generelle lodspligt kun gælder inden for 3 sømil, men således at der i konkrete tilfælde, hvor dette findes påkrævet, kan pålægges lodspligt på det udvidede søterritorium. Forsvarsministeren vil til sin tid tage stilling hertil.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen opregner bestanddelene af Danmarks søterritorium, som er nærmere defineret i henholdsvis § 2, stk. 1 og § 3.

Til § 2

Ved bestemmelsen udvides Danmarks ydre territoriale farvand til en bredde af 12 sømil med virkning fra lovens ikrafttræden. For Færøerne og Grønland skaber loven i § 6 hjemmel for, at en tilsvarende udvidelse senere kan ske ved kongelig anordning. Bestemmelsen om søterritoriets udstrækning er udformet i overensstemmelse med folkeretlig praksis, som nu er nedfældet i FN's Havretskonvention af 1982. Det ydre territorialfarvands bredde må herefter ikke strække sig ud over 12 sømil fra de fastlagte basislinjer.

Bestemmelsen i stk. 2 bygger på det folkeretlige princip, hvorefter ydergrænsen for det ydre territorialfarvand mellem stater, hvis kyster ligger over for eller grænser op til hinanden, ikke må strække sig ud over midtlinjen, medmindre der foreligger en anden aftale, eller hvor særlige omstændigheder gør sig gældende. Bestemmelsen er relevant for de havområder, hvor der ikke er plads til fuld udstrækning af det ydre territorialfarvand samt ved den dansk-tyske grænse i Lister Dyb og Flensborg Fjord.

Afgrænsningen af Danmarks søterritorium i forhold til Sverige og Tyskland er reguleret ved:

– Deklaration af 30. januar 1932 mellem Danmark og Sverige angående grænseforholdene i Sundet med senere ændringer, jf. bekendtgørelse nr. 41 af 22.

februar 1932 som ændret ved bekendtgørelse nr. 117 af 5. oktober 1995, Lovtidende C.

– Protokol af 3. september 1921 vedrørende afstikningen af grænsen mellem Danmark og Tyskland (optrykt i Danmarks Traktater, Årgang 1921, nr. 15), jf. hertil bekendtgørelse nr. 497 af 21. december 1923 angående grænsen mellem Danmark og Tyskland således som denne er fastsat af den i henhold til bestemmelsen i Versaillestraktatens art. 111 nedsatte grænseafstikningskommission.

Den dansk-tyske grænse i Lister Dyb og i Flensborg Fjord er baseret på ovennævnte protokol fra 1921.

Hvor der ikke er indgået aftaler med nabostaterne om afgrænsningen af søterritoriet, men er indgået aftaler om afgrænsningen af kontinentalsoklen og fiskerizonen i de berørte områder, vil ydergrænsen for det ydre territorialfarvand følge de herved fastlagte grænse-linjer, medmindre særlige forhold gør sig gældende, jf. stk. 4.

For Danmarks vedkommende er følgende aftaler relevante:

– Overenskomst af 9. november 1984 med Sverige vedrørende afgrænsning af kontinentalsoklen og fiskerizonerne mellem Danmark og Sverige.

– Overenskomst af 9. juni 1965 med Forbundsrepublikken Tyskland om afgrænsning af den kontinentale sokkel i Nordsøen i kystområdet med tilhørende protokol af samme dato om Østersøen.

– Traktat af 14. september 1988 med Den Tyske Demokratiske Republik om afgrænsningen af kontinentalsoklen og fiskerizonerne. (Forbundsrepublikken Tyskland har succederet i traktaten ved genforeningen med DDR fra og med den 3. oktober 1990.)

Hvor der ikke er indgået nogen aftale om afgrænsning af søterritoriet, og hvor der heller ikke er fastlagt nogen sokkel- og fiskerigrænse, vil afgrænsningen følge midtlinjen, medmindre særlige forhold gør sig gældende, jf. stk. 4. Dette gælder dele af grænse-linjen mellem Danmark og Tyskland i Østersøen.

Bestemmelsen i stk. 2 åbner mulighed for indgåelse af aftaler, hvorved grænsens endelige forløb kan komme til at afvige fra midtlinjen. Dette vil efter omstændighederne kunne komme på tale i relation til Lister Dyb og Flensborg Fjord, hvor grænse-linjens forløb i øjeblikket er genstand for drøftelser mellem Danmark og Tyskland.

Bestemmelsen i stk. 3 bemyndiger udenrigsministeren til at fastlægge og udstede bekendtgørelser om ydergrænserne for det ydre territorialfarvand samt om basislinjerne og revision af disse, jf. stk. 1, med angivelse af geodætisk datum og koordinater. Udvidelsen som sådan, jf. bemærkningerne til stk. 1, sker direkte

ved loven. For Færøernes og Grønlands vedkommende vil udvidelsen kunne ske ved kongelig anordning i medfør af lovens § 6.

Ved stk. 4 bemyndiges udenrigsministeren til at bestemme, at ydergrænsen for det ydre territorialfarvand, hvor særlige forhold gør sig gældende, fastlægges i en kortere afstand fra basislinjerne end 12 sømil. Om de »særlige forhold«, der motiverer denne bemyndigelse, henvises til de almindelige bemærkninger ovenfor. Bestemmelsen i stk. 4 åbner også mulighed for i andre situationer, såsom i farvande omfattet af forhandlinger med nabostater om afgrænsningen af søterritoriet, midlertidigt at fastholde ydergrænser for det territoriale farvand i overensstemmelse med hidtil gældende grænser. En sådan situation foreligger i relation til Tyskland, jf. bemærkningerne til stk. 2.

Til § 3

De indre farvande berøres ikke af udvidelsen. Bestemmelsen svarer til § 2 i Anordning nr. 437 af 21. december 1966 om afgrænsningen af søterritoriet. En revision af basislinjerne vil dog medføre en tilsvarende forskydning af grænsen mellem indre og ydre territorialfarvand.

Til § 4

Bestemmelsen modsvarer § 3 i Anordning nr. 437 af 21. december 1966 om afgrænsningen af søterritori-

et og omhandler den traditionelle adgang til uskadelig passage under stræderegimet.

Til § 5

Lovens ikrafttrædelse er i stk. 1 fastsat til den 1. januar 1999. Bestemmelsen i stk. 2 giver imidlertid Farvandsvæsenet mulighed for at anskaffe nødvendige lodsartøjer og at uddanne ekstra bådmænd og lodser, inden det geografiske område for lodspligten udvides. Ved bestemmelsen i stk. 3 ophæves den hidtil gældende anordning om afgrænsningen af søterritoriet med virkning fra lovens ikrafttræden.

Til § 6

Bestemmelsen er en sædvanlig ikrafttrædelsesbestemmelse for Færøernes og Grønlands vedkommende. Bestemmelsen sikrer, at loven ved kongelig anordning senere efter forelæggelse for det færøske og det grønlandske hjemmestyre kan sættes i kraft for disse dele af Riget samtidig eller hver for sig. Bestemmelsen giver tillige adgang til sådanne afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. Ved stk. 2 skabes hjemmel for, at der for Grønlands vedkommende eventuelt bliver tale om en udvidelse af søterritoriet helt eller delvis til mindre end 12 sømil.

Til lovforslag nr. L 12. Skriftlig fremsættelse (8. oktober 1998)

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om afgrænsning af søterritoriet (Lovforslag nr. L 12).

Lovforslaget tilsigter at gennemføre en udvidelse af Danmarks søterritorium fra de nuværende 3 sømil op til 12 sømil i overensstemmelse med de i dag almindeligt anvendte folkeretlige regler, som er afspejlet i FN's Havretskonvention af 1982. Danmark vil herved bringe sig på linie med det flertal af europæiske og andre stater, der har udvidet deres søterritorium i de senere år. Udvidelsen indebærer mulighed for at fastsætte og håndhæve danske regler i et bredere bælte af farvandene omkring Danmark, hvilket navnlig er forbundet med fordele i henseende til bekæmpelse af overtrædelser af bl.a. straffeloven, lov om euforiserende stoffer, udlændingelovgivningen og natur- og miljøbeskyttelseslovgivningen. Hertil kommer fordele for sejladsikkerheden (lodspligt) og forsvarsmæssige fordele.

Ved loven bemyndiges udenrigsministeren til at fastlægge søterritoriets ydre grænser samt de basislinier, hvorfra det beregnes. Den detaljerede tekniske afgrænsning af søterritoriet sker så-

ledes administrativt i overensstemmelse med hidtidig praksis.

I visse tilfælde vil det ikke være hensigtsmæssigt at udvide til de fulde 12 sømil. Dette er særlig begrundet i hensynet til det eksisterende stræderegime i Sundet og Bælterne, der bygger på skibsfartens adgang til uskadelig passage i territorialfarvandet. En fuld udvidelse ved Sundet og Bælterne og i farvandene over for Sverige og Tyskland ville skabe nye stræder i Havretskonventionens forstand. Disse stræder ville blive underlagt Havretskonventionens transitpassage-regime, der giver kyststaten ringere mulighed for at regulere skibsfarten og lufttrafikken. Det er derfor hensigten at opretholde korridorer af åbent hav i grænsefarvandene i Kattegat og Østersøen frem til Sundet og Bælterne. Sverige og Tyskland har begrænset udvidelsen af deres respektive søterritorier på tilsvarende vis.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning senere sættes i kraft for disse rigsdele.

Loven træder i kraft den 1. januar 1999.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg tillade mig at anbefale det til det høje Tings velvillige behandling.